

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Ігор ТОЛОК

«__» _____ 2025 року

ПРОГРАМА

фахового іспиту для здобуття освітнього ступеня «магістр»
за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»
спеціальності С4 «Психологія»

Черкаси 2025

ВСТУП

Програма фахового іспиту для здобуття освітнього ступеня «магістр» за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія» спеціальності С4 «Психологія» розроблена Приймальною комісією Національного університету цивільного захисту України (далі – НУЦЗ України) відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2025 році, затвердженого наказом МОН від 10.02.2025 №168, Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Національному університеті цивільного захисту України в 2025 році (далі – Правила прийому), та з врахуванням положень стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 року № 565.

Відповідно до Правил прийому конкурсний бал для конкурсного відбору на навчання для здобуття ступеня магістра розраховується за такою формулою:

$$\text{Конкурсний бал (КБ)} = 0,2 \times \text{П1} + 0,2 \times \text{П2} + 0,6 \times \text{П3},$$

де

П1 – оцінка тесту загальної навчальної компетентності Єдиного вступного іспиту (далі – ЄВІ);

П2 – оцінка тесту з іноземної мови ЄВІ;

П3 – оцінка Єдиного фахового вступного випробування (далі – ЄФВВ).

Оцінка співбесіди з іноземної мови замість обох блоків ЄВІ враховується в конкурсному балі з коефіцієнтом 0,4.

Категорія осіб, які мають право складати в університеті фаховий іспит замість ЄФВВ (складається у формі зовнішнього незалежного оцінювання) та/або співбесіду з іноземної мови замість ЄВІ, визначена в Правилах прийому. До складання фахового іспиту вступники допускаються за умови успішного складання ЄВІ (співбесіди з іноземної мови). Програма співбесіди з іноземної мови розробляється приймальною комісією окремо та розміщується на сайті університету.

Метою фахового іспиту є перевірка та оцінювання підготовленості вступника до здобуття ступення магістра за спеціальністю С4 «Психологія».

Для проведення фахового іспиту створюється фахова атестаційна комісія на чолі з головою.

Фаховий іспит проводиться в усній формі з використанням трьох теоретичних завдань, що наведені у білетах. Час на підготовку до відповіді складає 30 хвилин. За результатами відповіді вступнику виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку («не задовільно»), за критеріями, що наведені у таблиці 1. Структура оцінки відповіді вступника містить до 30% балів за перше завдання білету, до 30% балів за друге та до 40% балів за третє завдання білету.

Під час роботи над завданнями білету вступник повинен дотримуватись принципів і правил академічної доброчесності, відповідно вступнику забороняється користуватись будь-якими джерелами інформації (навчальна та наукова література, друковані тексти нормативних актів на паперових носіях,

електронні пристрої з інформацією тощо).

У разі виявлення порушення зазначених вимог, а також проявів несамотійного виконання вступником завдань фахового іспиту, які наприклад проявляються у вигляді розмов, підказування, інших видів спілкування, члени фахової атестаційної комісії мають право припинити проведення іспиту із вступником з виставленням йому загальної незадовільної оцінки. Апеляції на результати фахового іспиту розглядає апеляційна комісія НУЦЗ України.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ КАНДИДАТА НА НАВЧАННЯ З ФАХОВОГО ІСПИТУ

Рівень знань кандидата на навчання за результатами відповіді оцінюється за шкалою 100-200 балів (позитивна оцінка) за такими критеріями:

Таблиця 1 – критерії оцінювання знань з фахового іспиту

Кількість балів	Критерії, за якими оцінюється відповідь
190-200	Кандидат на навчання дав повну і правильну відповідь на всі завдання, логічно та послідовно виклав матеріал, показав уміння застосовувати знання в конкретних ситуаціях, здатність аналізувати та оцінювати інформацію, робити власні висновки.
189-160	Кандидат на навчання дав повну і правильну відповідь на всі завдання, при цьому можливі 1-2 не грубі помилки; логічно та послідовно виклав матеріал, показав уміння застосовувати знання у конкретних ситуаціях, здатність до аналізу та оцінювання інформації.
135-159	Кандидат на навчання показав знання основного матеріалу, але не розкрив його деталей, припустився при цьому 2-3 грубих помилок, або дав неточні формулювання; в цілому демонструє уміння застосовувати знання у практичних ситуаціях з низькою здатністю до аналізу та оцінювання інформації.
100-134	Кандидат на навчання знає незначну частину програмного матеріалу, у відповідях на завдання припускається грубих помилок; демонструє слабкі уміння застосовувати знання у конкретних ситуаціях із фрагментарним аналізом та оцінкою інформації.
0-99	Кандидат на навчання не знає значної частини програмного матеріалу, не може надати відповіді на поставлені завдання, застосувати знання у конкретних ситуаціях, здійснювати аналіз та оцінку інформації.

В разі отримання вступником менше 100 балів, фаховий іспит вважається не складеним, а такій особі відмовляється в подальшій участі в конкурсі на зарахування на навчання.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ВІДПОВІДНО ДО ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВИЙ ІСПИТ

1. Філософія як особливий тип пізнання.
2. Філософський зміст проблеми буття.
3. Філософська думка Середньовіччя і доби Відродження.
4. Філософська думка Нового часу.
5. Історичний та культурний контекст філософської думки в Україні.
6. Русь-Україна (Київська держава).
7. Українська козацька держава.
8. Українська революція (1917-1920 рр.).
9. Голодомор – геноцид українського народу (1932-1933 рр.)
10. Вільна демократична Україна у період незалежності.

Список рекомендованої літератури

1. Бойко О. Новітня історія України 2014–2023 рр.: навч. посіб. 2-ге видання. Київ: ВЦ «Академія», 2023. 244 с.
2. Данильян О.Г. Дзьобань О.П. Філософія : підруч. 4-те вид., переробл. Харків : Право, 2023. 424 с.
3. Історія та культура України / за наук. ред. проф. В.С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с.
4. Кралюк П.М. Історія філософії України : підруч. Київ : КНТ, 2015. 652 с.
5. Танцюра В.І., Куліш С.М., Пересада О.О. Історія України : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 536 с.
11. Психологія як наука: історичний та сучасний контекст.
12. Методи психології.
13. Розвиток психіки та свідомості.
14. Особистість та її структура.
15. Соціальні групи.
16. Психологічний аналіз діяльності та психофізіологія діяльності.
17. Мова і мовлення.
18. Пізнавальні психічні процеси та їх психофізіологічні основи.
19. Емоційно-вольові процеси.
20. Індивідуально-психологічні особливості особистості.

Список рекомендованої літератури

1. Буняк Н.А. Загальна психологія. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 300 с.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 272 с.

3. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 194 с.
4. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. Київ : Ліра-К, 2021. 564 с.
5. Сергеєнкова О.П. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: ВД «Сварог», 2019. 296 с.

21. Соціальна психологія як наука.
22. Спілкування як взаємодія та обмін інформацією.
23. Психологія впливу.
24. Психологія конфлікту.
25. Психологія малих груп.
26. Групова динаміка, її процеси та механізми.
27. Лідерство і керівництво в малих групах.
28. Психологія великих груп.
29. Психологія масових явищ.
30. Девіантна поведінка особистості.

Список рекомендованої літератури

1. Поліщук В.М. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ : «Університетська книга», 2023. 217 с.
2. Соціальна психологія : навч. посіб. / Н.Ю. Воляннюк, Г.В. Ложкін, О.В. Винославська, І. О. Блохіна, М.О. Кононець, О.В. Москаленко, О.І. Боковець, Б.В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
3. Соціальна психологія в Україні : довідник / за ред. М. М. Слюсаревського ; упоряд. І. І. Ревера, С. Є. Фіськович ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. Вид. друге, перероб. і допов. Київ : Талком, 2019. 324 с.
4. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай та ін.; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с
5. Терлецька Ю.М., Закалик Г.М., Шувар Н.М. Соціальна психологія у термінах і поняттях. Львів : Львівська політехніка, 2018. 132 с.

31. Вікова психологія як наука.
32. Кризи розвитку особистості.
33. Психологія психічного розвитку немовляти.
34. Психічний розвиток дитини в ранньому віці.
35. Психічний розвиток в дошкільному віці.
36. Психічний розвиток дитини молодшого шкільного віку.
37. Психічний розвиток в підлітковому віці.
38. Психологія юнацтва.
39. Психічний розвиток в період ранньої та середньої дорослості.
40. Психологія пізньої дорослості та стріння.

Список рекомендованої літератури

1. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 111 с.
2. Кацавець Р.С. Вікова психологія: навч. посіб. Київ : Алерта, 2019. 112 с.
3. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова психологія : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 375 с.
4. Фомич М.В. Вікова психологія та геронтопсихологія : курс лекцій / М.А. Кришталь, О.О. Спіркіна, М. В. Фомич. Черкаси: ФОП Гордієнко Є.І., 2020. 402 с.
5. Ушакова І. М. Вікова психологія: курс лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2016. 123 с.

41. Характеристика психодіагностичного методу.
42. Психометричні основи психодіагностики.
43. Психодіагностика інтелекту та загальних здібностей.
44. Психодіагностика особистості.
45. Психодіагностика міжособистісних відносин.
46. Психодіагностика психічних пізнавальних процесів.
47. Психодіагностика мотивації.
48. Психодіагностика ціннісно-змістовної і емоційної сфер.
49. Нетестові методи у психодіагностиці.
50. Психодіагностика людей різного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Використання адаптованих зарубіжних психодіагностичних методик у Національній поліції України : психол. практикум ; за заг. ред. В.О. Криволапчука. Київ: Вид-во «Людмила», 2022. 264 с.
2. Грибенюк Г. С. Психодіагностика в особливих умовах: курс лекцій. Черкаси, 2017. 280 с.
3. Психологічне вивчення особового складу Збройних Сил України: метод. посіб. / Коун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська та ін. Київ: ФОП Маслаков, 2019. 288 с.
4. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики: навч. посіб. Київ : Главник, 2016. 144 с.
5. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навч. посіб. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с.

51. Становлення і розвиток експериментального методу в психології.
52. Спостереження як метод психологічного дослідження.
53. Вербально-комунікативні методи в психології.
54. Опитування як метод дослідження особистості в психології.
55. Експеримент як метод психологічного дослідження.
56. Експериментальні змінні та способи їх контролю.
57. Характеристика і особливості експериментальних планів.
58. Психологічне тестування.
59. Традиційна психометрична парадигма конструювання тестів і шкал.

60. Обробка та інтерпретація даних психологічних досліджень.

Список рекомендованої літератури

1. Боснюк В.Ф. Математичні методи в психології: курс лекцій. Мультимедійне навчальне видання. Харків: НУЦЗУ, 2020. 141 с.
2. Грибенюк Г.С. Експериментальна психологія. Черкаси, 2017. 261 с.
3. Максименко С.Д., Носенко Е.Л. Експериментальна психологія : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 359 с.
4. Романенко О. В. Експериментальна психологія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.
5. Туриніна О.Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.

61. Моделі здорової особистості.
62. Внутрішньої картини здоров'я.
63. Психодіагностика стану здоров'я.
64. Порушення психологічного здоров'я.
65. Клінічні ознаки психічної норми і патології.
66. Розлади відчуттів та сприймання.
67. Розлади пам'яті та уваги.
68. Розлади мислення та інтелекту.
69. Розлади емоцій та почуттів.
70. Розлади особистості.

Список рекомендованої літератури

1. Кочарян О.С., Федосєєв В.А., Завгородня Н.І. Основи психосоматики : навч. посіб. Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2017. 112 с.
2. Психічне здоров'я особистості: підручник для вищих навчальних закладів / С.Д. Максименко, Я.В. Руденко, А.М. Кушнерьова, В.М. Невмержицький. Київ : «Видавництво Людмила», 2021. 438 с.
3. Психологія здоров'я людини : навч. посіб. / І.В. Толкунова, О.Р. Гринь, І.І. Смоляр, О.В. Голець; за ред. І.В. Толкунової. Київ, 2018. 156 с.
4. Османова А.М., Хорунженко Г.В. Клінічна психологія : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2023. 183 с.
5. Шкарлатюк К.І. Патопсихологія : навч. посіб. Луцьк : ВежаДрук, 2022. 155 с.

71. Цілі та завдання психологічного консультування.
72. Структура та етапи психологічного консультування.
73. Методи психологічного консультування.
74. Психологічний вплив та взаємодія у психологічному консультуванні.
75. Професійні вимоги до психолога-консультанта.
76. Психологічне консультування з проблем міжособистісної взаємодії.
77. Психологічне консультування з проблем у сфері ділових відносин.

78. Психологічне консультування з проблем сімейної взаємодії.
79. Психологічне консультування з проблем професійного розвитку.
80. Психологічне консультування з екзистенційно-особистісних проблем.

Список рекомендованої літератури

1. Євдокимова Н.О., Опанасенко Л.А., Іванцова Н.Б. Психологічні основи професійного консультування: навч. посіб. Миколаїв : Іліон, 2015. 384 с.
2. Приходько Ю.О. Практична психологія: введення у професію : навч. посіб. Київ: Каравела, 2017. 248 с.
3. Психолого-корекційний практикум травм війни : навч. посіб. / І. Сулятинський, К. Островська, В. Осьодло та ін. Львів : ЛНУ ім. І.Франка, 2019. 396 с.
4. Психологічне консультування: теорія та практика : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. І. М. Зварича, В. Г. Панка, В. М. Радчук. Чернівці : Рута, 2014. 272 с.
5. Сучасні форми та методи роботи психолога в кабінеті психологічного розвантаження персоналу ДСНС України: монографія / М.А. Кришталь, М.В. Фомич, Л.І. Мохнар, О.М. Дячкова, Т.В. Чередниченко. Черкаси: видавець Вовчок О.Ю., 2023. 198 с.

81. Становлення і розвиток психотерапії як науки.
82. Цілі та завдання психотерапії.
83. Феномени психотерапевтичного процесу: методи, функції та форми.
84. Психодинамічна психотерапія.
85. Аналітична психотерапія.
86. Індивідуальна психотерапія.
87. Когнітивно-поведінкова психотерапія.
88. Позитивна психотерапія.
89. Екзистенціальна психотерапія.
90. Супервізія в психотерапії.

Список рекомендованої літератури

1. Карпенко Є. Методи сучасної психотерапії : навч. посіб. Дрогобич : Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2015. 120 с.
2. Михальченко Н.В. Психотерапія з психокорекційною роботою: навч.-метод. посіб. / автор-упорядник Михальченко Н.В. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. 236 с.
3. Мушкевич М.І. Основи психотерапії : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
4. Психоаналіз репродукції художніх творів у підготовці психологів : навч. посіб. / Т.С. Яценко, В.І. Бондар, Л.Я. Галушко, А.М. Камінська, О.В. Педченко, О.Ю. Франчук. Дніпро, Київ: Інновація, 2018. 300 с.
5. Психолого-корекційний практикум травм війни : навч. посіб. / І. Сулятинський, К. Островська, В. Осьодло та ін. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 396 с.

91. Педагогіка в системі наук про людини: історичний та сучасний контекст.
92. Основні категорії педагогіки та педагогічні концепції.
93. Виховання особистості.
94. Гра, навчання, праця як види діяльності.
95. Розвиток особистості у діяльності.
96. Професійна діяльність у звичайних та екстремальних умовах.
97. Психологічна придатність до професійної діяльності.
98. Професійна адаптація та мотивація діяльності.
99. Підготовка до діяльності в екстремальних умовах.
100. Наслідки діяльності в екстремальних умовах.

Список рекомендованої літератури

1. Барбашова І. Основи педагогіки : навч. посіб. 3-тє видання, оновлене та виправлене. Видавничий будинок міської друкарні, 2022. 130 с.
2. Калениченко Р.А. Педагогічна психологія: навч.посіб. Київ : КНУБА, 2023. 196 с.
3. Назаренко О.М. Педагогіка : навч. посібн. Одеса : Фенікс, 2022. 146 с.
4. Психологія діяльності в особливих умовах : навч.посіб. / за заг. ред. проф. М.А. Кришталя. Черкаси: видавець Третяков О.М., 2021. 120 с.
5. Психологія праці в звичайних та екстремальних умовах: навч. посіб. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 652 с.

Голова фахової атестаційної комісії
кандидат психологічних наук, доцент

Микола ФОМИЧ